

Pyöräpysäköinnin lisäpalvelut

Opas maksullista pyöräpysäköintiä suunnitteleville

Muska Mäki &
Katariina Kiviluoto

TURKU AMK

143

Oppimateriaaleja

Muska Mäki & Katariina Kiviluoto

Pyöräpysäköinnin lisäpalvelut

Opas maksullista pyöräpysäköintiä suunnitteleville

6Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 143

Turun ammattikorkeakoulu

Turku 2022

Kuvat: Jordi Moncasi/Unsplash: Kansikuva. Tom Dick/Unsplash: s.5. Pasja1000/Pixabay: s.7.
Susan Q Yin: s.8. Djedj/Pixabay: s.10.Noora Salmela: s.11. Anna Satovuori: s.14. Pixabay: s.16.
BiljaST/Pixabay: s.18. Heidi Heikkilä: s.21. Pexels/Pixabay: s.21.

ISBN 978-952-216-802-3 (pdf)

ISSN 1796-9972 (elektroninen)

<http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522168023.pdf>

Turun AMK:n sarjajulkaisut:
turkuamk.fi/julkaisut

Sisältö

Tiivistelmä	4
1 Johdanto	6
2 Pyöräilymäärien kasvu edellyttää pyöräpysäköinnin ratkaisuja	8
3 Miksi pyörä-pysäköinnin järjestäminen on tärkeää?	9
3.1 Pyöräpysäköinti lisää turvallisuutta	9
3.2 Pyöräpysäköinti tukee pyöräilymyönteistä kulttuuria	10
4 Millaista on toimiva ja turvallinen pyöräpysäköinti?	11
4.1 Pyöräpysäköinnin rakenteiden vaatimukset	12
5 Maksullinen pyöräpysäköinti tarjoaa lisäturvaa	13
6 Esimerkkejä suomalaisista maksullisista pyöräpysäköinnin palveluista	15
6.1 Vapaus Tripla	15
6.2 Bikebox	16
6.3 Pööli, Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	16
7 Esimerkkejä Hollannin maksullisista pyöräpysäköinnin palveluista	17
7.1 Amsterdamin pyöräpysäköintiratkaisut	17
7.2 Hollannin NS-rautatietiehtiön tarjoamat palvelut	18
8 Lisäpalveluista houkuttelevuutta maksulliselle pyöräpysäköinnille	19
8.1 Maksuttomat lisäpalvelut	19
8.2 Maksulliset lisäpalvelut	22
9 Mitä kannattaa huomioida pysäköintiratkaisuja suunnitellessa?	23
10 Lähteet & kirjallisuutta	24

Tiivistelmä

Pyöräilymäärien kasvu on positiivinen ilmiö, jolla on monia myönteisiä vaikutuksia kaupunkialueilla. Pyöräily lisää arkiliikuntaa sekä vähentää liikenteen aiheuttamia kielteisiä vaikutuksia, kuten kasvihuonepäästöjä, ilmansaasteita, melua sekä liikennepuhkia. Monipuoliset pyöräilijöille suunnatut palvelut lisäävät turvallisuutta ja edistävät pyöräilymyönteistä kulttuuria kaupunkialueilla. Kasvatavat pyöräilymäärät lisäävät kuitenkin tarvetta pyöräpysäköinnille, joka voi olla maksutonta tai maksullista. Olennaisinta on riittävä, laadukas ja maksuton pyöräpysäköinti, jota maksullinen pysäköinti ei saa syrjäyttää. Maksullinen pyöräpysäköinti voi toimia maksuttoman rinnalla ja se voidaan järjestää esimerkiksi yritysten ja julkisen sektorin yhteistyönä. Pyöräpysäköinnin yhteyteen voidaan liittää erilaisia lisäpalveluita, jotka voivat olla maksullisia tai maksuttomia. Erilaiset lisäpalvelut voivat parhaimmillaan lisätä maksullisen pyöräpysäköinnin houkuttelevuutta ja tätä kautta myös pyöräilyä kaupunkialueilla.

Johdanto

Pyöräilymäärien kasvu on positiivinen ilmiö, jolla on monia myönteisiä vaikutuksia kaupunkialueilla. Kun yhä useampi valitsee kulkutavakseen pyöräilyn, vähenevät myös liikenteen aiheuttamat kielteiset vaikutukset, kuten kasvihuonepäästöt, ilmansaasteet, melu sekä liikenneuhkat. Auton vaihtaminen polkupyörään tuo lisäksi mukanaan konkreettisia terveyshyötyjä: pyöräily on hyvä keino lisätä arkiliikuntaa, jonka puute on noussut viime aikoina myös huomattavaksi kansanterveydelliseksi haasteeksi (esim. Vasankari et al. 2018).

Lisääntynyt pyöräily edellyttää kaupungeilta ja taajama-alueilta uudenlaista infrastruktuuria: tarvitsemme laadukkaampia pyöräväyliä, entistä tehostetumpaa ympärivuotista väylien kunnossapitoa sekä turvallisempaa liikennekulttuuria. Myös pyöräpysäköintiin tulee kiinnittää uudenlaista huomiota pyöräilymäärien kasvaessa.

Useissa pyöräilyvaltaisissa kaupungeissa tarjotaankin monenlaisia vaihtoehtoja pyöräpysäköintiin aina ilmaisista pyöräparkeista maksullisiin ja lämmitettyihin ratkaisuihin. Erilaiset pyöräpysäköinnin yhteydessä tarjottavat maksulliset lisäpalvelut ovat myös yleistymään päin ja saattavat lisätä maksullisen pyöräpysäköinnin houkuttelevuutta. Maksullinen pyöräpysäköinti voidaan järjestää yritysten ja julkisen sektorin yhteistyönä, jolloin yrityksille tarjoutuu mahdollisuus rakentaa uudenlaista palveluliiketoimintaa pysäköintipalvelujen yhteyteen. Kun kaupungit tarjoavat monipuolisia palveluita pyöräilijöille, edistetään samalla pyöräilymyönteistä kulttuuria kaupunkialueilla.

Tämä opas on suunnattu laadukkaan ja osin maksullisen pyöräpysäköinnin järjestämistä suunnitteleville tahoille, kuten kaupungeille, yrityksille, hankkeille ja asiantuntijoille. Julkaisu sisältää tietoa toimivan pyöräpysäköinnin järjestämisestä ja siihen liitettävissä olevista lisäpalveluista.

Oppaassa on myös käytännön esimerkkejä pyöräpysäköinnin palveluista Suomesta ja maailmalta. Loppuun on koottu tiiviit selvityksiin ja kirjallisuuteen perustuvat suositukset maksullisen pyöräpysäköinnin järjestämisessä huomioitavista asioista.

Tämä julkaisu liittyy 6aika -rahoitteiseen Vähähiilinen liikkuminen liikennehubeissa-hankkeeseen, jossa tutkittiin, kehitettiin ja kokeiltiin neljän kaupungin (Espoo, Oulu, Tampere ja Turku) liikkumisen ratkaisujen tehostamista vähähiilisemmäksi yhteistyössä alan yritysten kanssa. Kehittämisalustoina toimivat niin kutsutut liikennehubit eli keskukset, joille tunnusomaista ovat suuret säännölliset kävijämäärät ja vahva julkinen liikenne. Jokainen kaupunki nimesi yritysyritys yhteistyön kehitysalustakseen hubin tai hubeja, joissa oli tunnistettu selkeää potentiaalia erilaisten liikkumispalveluiden kehittämiseen, testaamiseen ja käyttöönottoon. Julkaisu liittyy erityisesti toimenpidekokonaisuuteen, jossa kehitettiin ja kokeiltiin erilaisia pyöräpysäköinnin ratkaisuja sekä palvelukonsepteja. Julkaisu perustuu Muska Mäen (2021) tekemään opinnäytetyöhön.

Pyöräilymäärien kasvu edellyttää pyöräpysäköinnin ratkaisuja

2

Liikenteen päästöt muodostavat laskentavasta riippuen noin viidesosan Suomen kokonaispäästöistä. Päästöjen leikkaamiselle on asetettu eritasoisia tavoitteita aina EU-tasolta kaupunkitasolle. Kestävän liikenteen eli kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuksien kasvattaminen on yksi keskeisimpiä keinoja vähentää liikenteestä aiheutuvia päästöjä erityisesti kaupunkialueilla.

Kestävän liikenteen kulkutapaosuuksista erityisesti pyöräilyn kasvattaminen vaatii kaupunkialueilla omia toimiaan: kaupunkialueilla pyöräilyä voi tukea tarjoamalla laadukasta pyöräilyinfrastruktuuria, tehostamalla kunnossapitoa sekä kannustamalla pyöräilyyn erilaisia kannustimia hyödyntäen. Pyöräpysäköinnin järjestäminen on yksi keino lisätä pyöräilyn houkuttelevuutta erityisesti kaupunkialueilla. Tarve pyöräpysäköinnille tulee entisestään lisääntymään erityisesti liikenteen solmukohtissa, juna- ja linja-autoasemilla, kaupunkien keskustoissa sekä työpaikkakeskitymissä.

Miksi pyöräpysäköinnin järjestäminen on tärkeää?

3

3.1 Pyöräpysäköinti lisää turvallisuutta

Pyöräilymäärien kasvu on lisännyt myös pyörävarkauksia, ja määrä on selkeässä nousussa ainakin suurimmissa kaupungeissa. Suomessa varastetaan arviolta noin 70 000–100 000 polkupyörää vuosittain (Bikester 2020), joista poliisin tietoon päätyy arviolta noin 20 000 polkupyörään tai sen osiin liittyvää varkautta joka vuosi (Poliisi 2020). Turussa toteutetun pyöräilybarometrin mukaan valtaosa turkulaisista piti pyörävarkautta selkeänä uhkana tai oli itse joutunut pyörävarkauden kohteeksi (Turun kaupunki 2020). Mäen (2021) mukaan mukaan pyörävarkaudet koettiin todelliseksi uhaksi erityisesti kaupungin keskusta-alueilla sekä asemaseuduilla.

Pyörävarkauksia voidaan vähentää turvallisella ja laadukkaalla pyöräpysäköinnillä, joka voi olla joko ilmaista tai maksullista. Turvalliseksi koetut säilytysmahdollisuudet liittyvät myös kulkutapavalintaan: Turussa toteutetun pyöräilybarometrin mukaan turvallisempien pyöräpysäköintimahdollisuuksien tai pyöräilyä tukevien sosiaalitoimien tarjoaminen lisäisi merkittävästi kaupunkilaisten pyöräilyhalukkuutta (Turun kaupunki 2020). Toisin sanoen monipuolisilla pyöräpysäköinnin ratkaisuilla voidaan madaltaa kynnyksiä esimerkiksi työmatkapyöräilyyn tai asiointimatkojen tekoon pyörällä. Pyöräpysäköinnillä voidaan näin ollen epäsuorasti tukea myös valtakunnallisen kävely- ja pyöräilystrategian tavoitteita.

3.2 Pyöräpysäköinti tukee pyöräilymyönteistä kulttuuria

Pyöräpysäköinti on keskeinen osa pyörämatkaa: kulkutapavalinta helpottuu, kun pyöräilijä kokee voivansa jättää pyöränsä turvalliseen paikkaan määränpäässä. Kun pyöräilijöille tarjotaan mahdollisuus laadukkaaseen, helppoon ja turvalliseen pysäköintiin kannustetaan pyöräilijöitä samalla pyöräilemään enemmän. Pyöräpysäköinnin järjestäminen edistää näin ollen osaltaan pyöräilymyönteistä kulttuuria, ja onnistuneilla pyöräpysäköintiratkaisuilla voidaan parhaimmillaan tukea pyöräilyn kasvua.

Huonosti suunnitellut tai puutteelliset pysäköintiratkaisut saattavat tehdä pyöräilystä vähemmän houkuttelevaa sekä heikentää liikenteen sujuvuutta. Pysäköintiratkaisuilla tai niiden puutteella voidaan aiheuttaa jopa vaaratilanteita, jos pyöriä pysäköidään esimerkiksi ajoradoille tai jalkakäytävälle. Pyörille suunnitellut pysäköintipaikat vähentävät selkeästi mielivaltaista pysäköintiä ruuhkaisissa keskustoissa ja harmonisoivat samalla kaupunkikuvaa.

Millaista on toimiva ja turvallinen pyöräpysäköinti?

Helsingin kaupunki on julkaissut pyöräpysäköinnin suunnitteluohjeen, jossa määritellään turvallisen pyöräpysäköinnin vaatimukset (Helsingin kaupunki 2016). Yleisesti ottaen pyöräpysäköinti voidaan jakaa keston mukaisesti lyhyt- ja pitkäaikaiseen pysäköintiin. **Lyhytaikainen pyöräpysäköinti** soveltuu nimensä mukaisesti parhaiten nopeaan pysäköintiin esimerkiksi kaupassakäynnin ajaksi. Tärkeimpinä lyhytaikaisen pysäköinnin edellytyksinä ovat lyhyt välimatka pysäköinnistä määränpäähän sekä pysäköinnin helppous ja nopeus.

Pitkäaikainen pyöräpysäköinti on yleistä esimerkiksi joukkoliikenneasemille, koulujen yhteydessä tai työpaikoilla. Pitkäaikaisen pyöräpysäköinnin oletetaan kestävän koko päivän, yön yli tai pidempään ja siinä korostuvat pysäköinnin turvallisuus, runkolukitus sekä sääsuojaus. Pitkäaikainen pysäköinti voi olla maksutonta tai maksullista.

Helsingin kaupungin pyöräpysäköinnin suunnitteluohjeessa on määritelty yleisimmät vaatimukset pyöräpysäköinnille. Näitä ovat:

SIJAINTI

Polkupyöräpysäköinnin tulee sijaita mahdollisimman lähellä kohdetta. Pyörällä on mahdollisuus päästä lähemmäs kohdetta, kuin autolla tai julkisella liikenteellä. Pysäkki voi sijaita kauempana, jos kyseessä on pitkäaikainen pysäköinti.

OIKEASSA PAIKASSA

Pyöräpysäköinnin tulee sijaita tulosuunnasta oikeassa suunnassa. Käyttäjän ei tarvitse ensin ajaa kohteen ohi ja palata, vaan käyttäjä voi jättää pyöränsä pysäköintiin ennen kohdetta. Lisäksi pysäköintialue tulee olla helposti löydettävissä.

HELPOSTI KÄYTETTÄVÄ

Pysäköintikalusteet ovat helppoja ja turvallisia käyttää. Lisäksi kalusteet tukevat polkupyörää, eivätkä vahingoita kulkuvälinettä.

4.1 Pyöräpysäköinnin rakenteiden vaatimukset

Pyöräpysäköintiin liittyvien rakenteiden vaatimukset ovat Helsingin kaupungin suunnitteluohjeen (2016) mukaisesti seuraavat:

- Pyörätelineiden tulee olla helppoja käyttää, eivätkä ne saa rikkoa pyörää. Telineissä tulee olla mahdollisuus runkolukitukseen.
- Pyöräkatosten ja -varastojen tulee suojata polkupyörää sään vaihteluilta. Tilojen katot tulee suunnitella siten, ettei tilan sisälle kerry vettä.
- Valaistus luo pysäköintitilaan turvallisuuden tunnetta ja käyttömukavuutta sekä lisää pyöräpysäköinnin käyttöä esimerkiksi talvisin ja iltaisin.

Maksullinen pyöräpysäköinti tarjoaa lisäturvaa

5

Katukuvassa yleistyneet erikoispyörät lisäävät entisestään pyörävarkauksia ja luovat lisäpainetta turvallisen pyöräpysäköinnin järjestämiselle. Maksullisen pyöräpysäköinnin tarjoaminen on uudenlainen keino vastata lisääntyviin turvallisuusvaatimuksiin. (Helsingin kaupunki 2016.) Mäen (2021) mukaan pyörävarkauksien pelko oli yleistä erityisesti keskusta-alueilla ja asemilla, ja koski nimenomaan pidempiaikaista, yön yli tapahtuvaa säilytystä. Pyörän pysäköiminen omaan erilliseen ja turvalliseen tilaansa lisäsi pyöräilijöiden maksuhalukkuutta.

Maksullisessa pyöräpysäköinnissä palveluntarjoaja laskuttaa valvotusta pyöräpysäköinnistä asiakastaan erilaisten maksuvaihtoehtojen avulla. Maksullinen pyöräpysäköinti ei syrjäytä laadukasta maksutonta pysäköintiä, vaan tarjoaa pikemminkin lisäpalvelua ilmaisen pyöräpysäköinnin rinnalle. Maksullisen pyöräpysäköinnin ei siis tule syrjäyttää maksuttomia ja laadukkaita pysäköintimahdollisuuksia tai hankaloittaa niiden käyttämistä. (Salmela & Laaksonen 2021.) Mäen (2021) mukaan voidaan todeta, että maksullisen pyöräpysäköinnin tulee selkeästi tarjota lisäarvoa maksuttomaan pyöräpysäköintiin nähden. Esimerkiksi työpaikkojen tarjoamat sosiaali- tai pyöräsäilytystilat vähensivät kiinnostusta maksulliseen pyöräpysäköintiin.

Tanskalaisen pyöräpysäköintiohjeen mukaan maksullisen pyöräpysäköinnin edellytyksenä on maksutonta pyöräpysäköintiä laadukkaampi palvelu. Useasti maksulliseen pyöräpysäköintiin sisällytetäänkin jonkinlaisia lisäpalveluita, kuten esimerkiksi huolto- tai pesupalveluita. (The Danish Cyclists' Federation 2008). Turun kaupungissa toteutetun kyselyn mukaan (Salokannel 2018) maksullisen pyöräpysäköinnin vaatimuksissa korostuivat säältä ja ilkeivallalta suojattu tila, sijainti, kunnolliset pyörätelineet ja kameravalvonta. Lisäpalveluista taas toivottiin erityisesti pyöräpumppua, lokeroita, huoltopistettä sekä sosiaalituloja.

Mäki (2021) nostaa esiin erityisesti seuraavat kriteerit maksulliselle pyöräpysäköinnille:

- Maksullinen pysäköinti ei saa korvata laadukasta ilmaista pyöräpysäköintiä.
- Maksullisen pyöräpysäköinnin maksuvaihtoehtojen tulee olla joustavia.
- Maksullisen pyöräpysäköinnille osoitetun tilan tulee sijaita pyöriteiden lähetyvillä tai muuten keskeisellä paikalla.
- Tilan tulisi olla esteetön, lämmin, turvallinen, suljettu sekä valvottu.
- Mahdollisten palveluiden tulisi sijaita lähellä pysäköintiä.

Esimerkkejä suomalaisista maksullisista pyöräpysäköinnin palveluista

---

6

Suomessa on kokeiltu maksullista pyöräpysäköintiä, ja vakiintuneita palveluita on tarjolla esimerkiksi Tampereella, Hämeenlinnassa ja Helsingissä. Maksullisen pyöräpysäköinnin lisäksi pyörien varastointia varten on tarjolla välimuotoa edustavaa pyöräpysäköintiä, joissa pääsy pysäköintitiloihin on kytketty esimerkiksi joukkoliikenteen matkakortteihin. Esimerkiksi Lahden kaupungissa on käytössä pyörätelineitä, joita voi käyttää käytännössä ilmaiseksi, kunhan asiakkaalla on käytössään matkakortti (Lahden kaupunki 2021).

6.1 Vapaus Tripla

Vapaus Oy on Helsingissä vuonna 2019 perustettu yritys, joka pyörittää Helsingin Pasilan Triplassa toimivaa pyöräpysäköinnin palvelua. Triplassa toimii sadan paikan maksullinen pyörähotelli sekä 800 paikan ilmainen pyöräpysäköintipalvelu. Maksullinen pyöräpysäköinti toimii kuukausimaksulla, ja sisälle pääse pin-koodilla. Lisäpalveluina tarjotaan esimerkiksi suihkullisia sosiaalitylöitä, lukittavia vaatekaappeja sekä kuivauskaappeja. Pyöräpysäköintitiloissa toimii myös maksullinen pyörähuolto, jossa huolletaan pyöriä työpäivän aikana. Maksullisen pyörähotellin asiakkaat saavat pienen alennuksen pyörähuoltoaluelta. Maksuttomalla pyöräpysäköinnin alueella tarjotaan lisäpalveluina mm. polkupyörän pesupistettä sekä itsehuoltoaluetta. Polkupyörien pesupiste on ollut yrityksen mukaan suosituin lisäpalvelu. Pysäköintitiloissa säilytetään erityyppisiä polkupyöriä, joten pysäköintipaikkoja on tarjolla monenlaisiin käyttötarkoituksiin. Tiloihin on myös omat pysäköintipaikat esimerkiksi kuormapyörille sekä latauspistokkeita sähköpyörien latausta varten.

Vapaus Oy:n saama asiakaspalaute on ollut positiivista, ja pysäköintitilat täydentävät kauppakeskus Triplan ja sen lähialueiden palveluvalikoimaa. Vaikka koronapandemia on vähentänyt pysäköintipalvelun käyttöä ja käyttäjämäärät ovat jääneet tavoiteltua tasoa pienemmiksi, suhtautuu yritys myönteisesti lisäpalveluiden kehittämiseen.

6.2 Bikebox

BikeBox on Tampereella toimiva yritys, joka on tarjonnut maksullisen pyöräpysäköintin palveluita Tampereen rautatieaseman läheisyydessä vuodesta 2018 lähtien. Tilaan pääsee henkilökohtaisen pin-koodin avulla ympäri vuorokauden ja hallissa on tilaa 100 polkupyörälle. Maksuvaihtoehtoja on useita. BikeBox ei tarjoa toistaiseksi varsinaisia lisäpalveluita, mutta tiloista löytyy mm. sähköpyörien latauspistokkeita.

6.3 Pööli, Hämeenlinnan Pysäköinti Oy

Hämeenlinnan pysäköinti Oy:n pysäköintitalossa tarjotaan maksullista pyöräpysäköintiä 100 m²:n kokoisessa tilassa, johon mahtuu 120 polkupyörää. Tiloissa on ympärivuorokautinen kameravalvonta. Palvelu toimii kuukausisopimuksella. Lisäpalveluina tarjotaan mm. polkupyörän itsehuoltopistettä, sähköpyörän akun latausmahdollisuutta sekä erillistä säilytyskaappia, jonka pysäköijä voi varata viiden euron kuukausimaksulla. (Hämeenlinnan Pysäköinti Oy 2021).

Esimerkkejä Hollannin maksullisista pyöräpysäköinnin palveluista

---

7

7.1 Amsterdamin pyöräpysäköintiratkaisut

Pyöräily on Hollannissa suosittu kulkumuoto, ja maassa on kattava pyöräilyverkosto. Koska kaupunkialueilla liikkuu suuria pyörämääriä, on mielivaltaisen pyöräpysäköinnin vähentämiseksi otettu käyttöön erilaisia kannusteita. Esimerkiksi Amsterdamin pyöräpysäköintiin on reagoitu mm. määrittelemällä katutilasta pyöräpysäköinnille osoitetut alueet selkeästi sekä määrittelemällä pysäköinnille maksimiammat. Liian pitkään pysäköitynä olleet tai väärään paikkaan pysäköidyt pyörät laputetaan ja siirretään polkupyörävarastoon, joista pyörän voi noutaa pientä sakkomaksua vastaan. (Holland Cycling 2020.)

Pyörävarkaudet ovat suuri ongelma erityisesti suurissa kaupungeissa ja maassa varastetaan vuosittain satojatuhansia pyöriä. Amsterdamin kaupunginvaltuusto tarjoaa vuorokauden pituisia ilmaista pyöräpysäköintiä suojatuissa tiloissa. Vuorokauden jälkeen pyöräpysäköinnistä joutuu maksamaan pienen maksun. Kaupungissa on yhdeksän valvottua pyöräpysäköintitilaa, lisäksi kaupungissa on ilmaisia pyöräpysäköintihalleja. Kaupungin lisäksi valvottua pyöräpysäköintiä tarjoava erilaiset yritykset, jotka veloittavat aina pienen maksun. Amsterdamilaisille tarjotaan maksullista pyöräpysäköintiä myös vuosimaksulla, jos esimerkiksi asuintalossa ei ole pyörän pysäköintimahdollisuutta. Näissä asukaspyöräpysäköintihalleissa tarjotaan lisäpalveluina myös sähköpyörän ja skootterin latausmahdollisuutta. (Stalling Amsterdam 2020; Holland Cycling 2020.)

7.2 Hollannin NS-rautatieyhtiön tarjoamat palvelut

Hollannin rautatieyhtiö NS tarjoaa maksullista pyöräpysäköintiä sekä erilaisia maksullisia lisäpalveluita lähes jokaisella rautatieasemalla. Suurilta rautatieasemilta löytyy myös vartioituja polkupyörävarastoja, joissa työskentelee tehtävään koulutettua henkilökuntaa. Valvotut polkupyörävarastot ovat auki junien kulkuajoina ja vuosilippu maksaa noin 100 €. Fiets & Service -myymälä tarjoaa maksullista huoltopalvelua sekä myy erilaisia pyörävarusteita isommilla asemilla.

Keskisuurilla asemilla on sirukortilla toimivat itsepalveluvarastot, joita valvotaan pääasiassa turvakameroilla. Joidenkin keskisuurten rautatieasemien pyörävarastoissa on myös henkilökuntaa aukioloaikoina. Maksuvaihtoehtoina tarjotaan tuntiperusteista tak-saa tai vuosilippua, joka maksaa 55 €. Pienillä asemilla tarjotaan avaimella toimivia pyöräkaappeja, jotka sopivat kaikille vakiokokoisille pyörille. Vuosittainen kausilippu maksaa 109 €, jonka lisäksi asiakas joutuu maksamaan 40 €:n avainpantin.

Melkein jokaiselta rautatieasemalta voi vuokrata polkupyörän käyttöönsä. Lähes kaikilla rautatieasemilla on lisäksi vartioimattomia polkupyörätelineitä sekä vartioimattomia pyörävarastoja. Varastot ja telineet tarkistetaan 21 päivän välein, jonka jälkeen liian pitkään pyörävarastossa koskematta olleet pyörät poistetaan. (NS 2020.)

Lisäpalveluista houkuttelevuutta maksulliselle pyöräpysäköinnille

---

8

Maksullinen pyöräpysäköinti soveltuu erityisesti säännölliseen, pitkäaikaiseen pysäköintiin (Mäki 2021). Pyöräpysäköinnistä tulee houkuttelevampaa, kun pysäköinnin yhteydessä on tarjolla erilaisia arkista elämää helpottavia lisäpalveluita. Maksullisen ja maksuttoman pyöräpysäköinnin välillä pitää kuitenkin olla selkeä ero, jotta käyttäjä valitsee maksullisen pyöräpysäköinnin maksuttoman sijasta. Laadukkaat lisäpalvelut voivat olla ratkaisevia muuttujia valintapäätöstä tehtäessä.

Lisäpalvelut voivat olla joko maksuttomia tai maksullisia. Maksuttomat lisäpalvelut on yleensä sisällytetty maksullisen pyöräpysäköinnin hintaan, kun taas maksulliset lisäpalvelut ovat sellaisia palveluita, joista asiakas voi itse päättää ja valita juuri omaan tarpeeseen sopivat palvelut. Mäen (2021) mukaan esimerkiksi omatoiminen huoltaminen oli erityisesti opiskelijoiden keskuudessa yleistä, kun taas työssäkäyvät olivat valmiimpia maksamaan lisähintaa pyörähuollosta.

8.1 Maksuttomat lisäpalvelut

Maksuttomat lisäpalvelut lisäävät maksullisen pyöräpysäköinnin houkuttelevuutta. Ne ovat lisäpalveluita, jotka sisältyvät maksullisen pyöräpysäköinnin hintaan ja houkuttelevat käyttäjän valitsemaan maksullisen pyöräpysäköinnin maksuttoman pysäköinnin sijaan. Toimivat maksuttomat lisäpalvelut edellyttävät tiettyä palvelutasoa, jotta lisäpalveluilla saavutetaan riittävä kilpailuetu ilmaisiin pysäköintivaihtoehtoihin nähden. Mäen (2021) mukaan maksuhalukkuutta arvioitaessa korostuivat esimerkiksi erilaiset säilytysratkaisut ja huoltovälineiden saatavuus. Vapaus Oy:n kokemuksissa taas korostui esimerkiksi pesupisteen suosio.

OMATOIMINEN HUOLTO

Pysäköintitilojen yhteyteen liitettyssä omatoimisessa pyörähuollossa on yleensä tarjolla erilaisia pyörän huoltoon soveltuvia työkaluja, joilla pyöräilijä voi itse huoltaa kulkuvälinettä. Tyypillisiin huoltovälineisiin lukeutuvat esimerkiksi rengaspumput, kuusiokoloavaimet ja jakoavaimet.

VIDEOALVONTA

Kameravalvonta on yksinkertainen tapa lisätä pyöräpysäköinnin turvallisuutta sekä estää pyörävarkauksia ja pyöriin kohdistuvaa ilkivaltaa. Valvontakamerat lisäävät myös pyöräilijöiden turvallisuuden tunnetta pysäköintitilassa.

PYÖRÄN PESUPISTE

Pyörä likaantuu helposti liikenteessä ja erityisesti kaupungissa asuvilla on harvoin mahdollisuuksia pestä pyöräänsä suojatussa tilassa. Pyörän säännöllinen peseminen lisää kulkuvälineen käyttöikää ja tekee ajokokemuksesta miellyttävämmän. Pyörän pesupiste on yleensä ilmainen lisäpalvelu, jonka voi yhdistää yhtä lailla maksuttomaan kuin maksulliseenkin pyöräpysäköintiin.

SOSIAALITILAT

Sosiaalitilojen puute saattaa olla merkittävä este arkiselle pyöräilylle. Ajokokemuksesta voidaan tehdä houkuttelevampi, kun maksullisen pysäköinnin yhteydessä tarjotaan mahdollisuutta käydä suihkussa tai vaihtaa vaatteet.

Sosiaalitilojen tulisi olla riittävän tilavat ja WC- ja pukeutumistilat tulisi pitää erillään. Vaatteiden kuivatukselle kannattaa varata omat tilat tai kuivauskaappi, jotta märät vaatteet voi jättää kuivumaan asioinnin tai työpäivän ajaksi. Lisäpalveluina voi tarjota myös hiustenkuivainta tai muita arkea sujuvoittavia palveluita.

Haastattelututkimuksen (Mäki 2021) mukaan sosiaalitilojen tarpeellisuus korostui erityisesti pidemmillä pyörämatkoilla tai silloin kun määränpäässä, kuten esimerkiksi työpäivällä, ei ole tarjolla sosiaalitiloja.

LOKEROT/KAAPIT TAVAROILLE

Pysäköintipalveluiden yhteydessä tarjottaviin lokeroihin voi jättää asioinnin ajaksi erilaisia varusteita, kuten esimerkiksi pyöräilykypärää, joita ei ole tarkoituksenmukaista kantaa mukanaan. Jos lokerot tai kaapit on sijoitettu sosiaalitilojen yhteyteen, voi niissä säilyttää erilaisia hygieniavarusteita ja varavaatteita. Joissain tapauksissa kaapit voivat olla lisämaksullisia, varsinkin jos kaapin vuokraa pidempiaikaiseen, henkilökohtaiseen käyttöön.

SÄHKÖPYÖRÄN LATAUS

Katukuvassa nopeasti yleistyvien sähköpyörien akkujen lataus edellyttää turvallista, käyttötarkoitukseen varta vasten suunniteltua latauspistettä. Latauspisteelle tulee esimerkiksi mitoittaa oma paloturvallinen alueensa. Maksullisia sähköpyörän akuille varattuja latauspaikkoja löytyy usein myös keskeisten liityntäpysäkkien yhteydestä.

8.2 Maksulliset lisäpalvelut

Maksulliset lisäpalvelut tuovat helppoutta ja uusia palvelumuotoja pyöräpysäköintiin. Maksulliset lisäpalvelut perustuvat vapaaehtoisuuteen: asiakas voi itse päättää haluaako käyttää palveluja ja maksaa niistä palveluntarjoajan ehdottamaa hintaa. Haastattelututkimuksissa (Mäki 2021) nousi esiin maksullisten lisäpalveluiden kuten huoltopalveluiden luonteva sijoittaminen erityisesti työpaikkojen yhteyteen.

MAKSULLINEN HUOLTO

Pyöräpysäköinnin yhteydessä tarjottava maksullinen pyörähuolto helpottaa pyöräilijän arkea. Pyörän voi tyypillisesti jättää työpäivän ajaksi huollettavaksi: pyörän saa takasin työpäivän jälkeen samasta paikasta, eikä pyörän noutaminen edellytä erillistä aikataulua tai noudon organisointia. Onnistuneen pyörähuollon edellytyksenä on vaivattomuus ja helppous. Pyöräpysäköinnin yhteydessä tarjottava huoltopalvelu säästää myös aikaa erityisesti silloin, kun pyörä hajoaa asiointi- tai työmatkalla tai siihen tarvitsee ostaa uusia osia.

MAHDOLLISUUS VUOKRATA PERÄKÄRRY

Kaikki pyöräilevät taloudet eivät välttämättä omista omaa autoa: monelle pyörä on pääasiallinen kulkuväline useimmilla arkisilla matkoilla. Pyörän peräkärryn vuokrauspalvelu mahdollistaa isompien tai raskaiden tavaroiden kuljetuksen silloin, kun vaikkapa kuormapyörää ei ole tarjolla. Peräkärryn vuokrauksen tulee olla mahdollisimman helppoa ja joustavaa, jotta palvelulle muodostuu monipuolinen käyttäjäkunta.

MAHDOLLISUUS VUOKRATA PYÖRÄ

Jos pyöräpysäköinti sijaitsee juna- tai linja-autoaseman yhteydessä tai keskustaluueella, voivat matkailijat tai henkilöt, jotka eivät omista omaa polkupyörää vuokrata itselleen vuokrapyörän. Pyörän vuokrausehtojen tulisi olla joustavat, ja tarjolla tulisi olla monipuolisia vuokrauspaketteja.

Mitä kannattaa huomioida pysäköintiratkaisuja suunnitellessa?

- Maksullinen pyöräpysäköinti ei saa syrjäyttää laadukasta maksutonta pysäköintiä.
- Maksullinen pyöräpysäköinti soveltuu erityisesti säännölliseen, pitkäaikaiseen pysäköintiin.
- Maksullisen pyöräpysäköinnissä kannattaa tarjota useita erilaisia maksuvaihtoehtoja ja palvelupaketteja.
- Maksullisen pyöräpysäköinnin yhteydessä tulee tarjota turvallinen, säältä suojattu, esteetön ja valvottu tila.
- Maksuttomista lisäpalveluista erityisesti huoltovälineet, pumput, pesupisteet ja säilytyskaapit ovat suosittuja.
- Maksuttomien lisäpalveluiden yhteyteen liitetyt sosiaalitulat kannattaa mitoittaa riittävän väljiksi. Lisäksi sosiaalitulojen käyttöaste riippuu pitkälti pysäköintitilan sijainnista sekä esimerkiksi työpaikkojen tarjoamista maksuttomista eduista pyöräilijöille.
- Maksullisen pyöräpysäköinnin maksulliset lisäpalvelut kannattaa suunnitella mahdollisimman helpoiksi ja käteviksi.

Lähteet & kirjallisuutta

Bikebox 2020. Yrityksen verkkosivut. Viitattu 21.2.2021: <https://bikebox.fi/>

Bikester 2020. Mitä tehdä, kun polkupyörä varastetaan & miten minimoida varkauden mahdollisuus. Viitattu: 3.11.2020 <https://www.bikester.fi/info/pyoravarkaus-miten-toimia-kun-polkupyora-varastetaan/>

Helsingin kaupunki 2016. Helsingin kaupunki suunnitteluvirasto, Pyöräpysäköinnin suunnitteluohje. Viitattu 11.01.2021 https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/los_2016-1.pdf

Helsingin Sanomat 2020. Kerkelä, Pyörävarkaudet lisääntyneet tänä vuonna, varkaat piinaavat jälleen erityisesti Oulua, -katso oman kuntasi tilanne. Viitattu: 27.11.2020 <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006618721.html>

Holland cycling 2020. Amsterdam, Parking your bicycle in Amsterdam. Viitattu 23.12.2020: <https://www.holland-cycling.com/amsterdam/getting-around-amsterdam/parking-your-bicycle-amsterdam>

Hämeenlinnan pysäköinti Oy 2020. Pysäköintitalot, Pööli. Viitattu: 2.3.2021: <https://hameenlinnan-pysakointi.fi/pysakointitalot/pooli/>

Murmann ja Tommola, 2019. Turun ydinkaupunkiseudun liikenneympäristökysely 2019-raportti tuloksista, Varsinais-suomen liitto/Valonia – Varsinais-Suomen kestävä kehitys ja energia-asioiden palvelukeskus

Mäki 2021. Maksullisen pyöräpysäköinnin lisäpalvelut ja alan toimijat Turun alueella. Opinnäytetyö (amk). Energia- ja ympäristötekniikka. Turun ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/495170/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6%20Muska%20M%C3%A4ki.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

NS, 2020. Door to door, bicycle storage, Storing your bike safely and comfortable. Viitattu: 21.12.2020: <https://www.ns.nl/en/door-to-door/bicycle-storage/storing-your-bike-safely-and-comfortably>

Poliisi, 2020. Yrityksen verkkosivusto, Poliisi, Pyörävarkaudet. Viitattu: 3.11.2020 <https://poliisi.fi/polikupy-oravarkaudet>

Salmela & Laaksonen 2021. Turun AMK, Kupittaalla tutkitaan maksullisen pyöräpysäköinnin mahdollisuuksia. Viitattu: 29.01.2021 <https://www.turkuamk.fi/fi/artikkelit/2669/kupittaalla-tutkitaan-maksullisen-pyorapysakoinnin-mahdollisuuksia/>

Salokannel 2018. Pyöräpysäköinnin maksuhalukkuus Turussa. Viitattu 20.2.2021 <https://pyoraliiitto.fi/wp-content/uploads/katariina-salokannel-pyorapysakoinnin-maksuhalukkuus-turussa.pdf>

Stalling Amsterdam, 2020. Yrityksen nettisivut. Viitattu: 22.12.2020: <https://www.stallingamsterdam.nl/pub/stalling/index.php>

The Danish Cyclists` Federation, 2008. Bicycle parking manual. Viitattu 1.12.2020 https://www.celis.dk/Bicycle_Parking_Manual_Screenversion.pdf

Turun kaupunki 2019b. Turun kaupungin pyöräilybarometri 2019. Viitattu 12.01.2021 https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/pyorailybarometri_2016_turku.pdf

Vapaus, 2020. Yrityksen verkkosivusto. Viitattu 22.2. 2021: <https://www.vapaus.io/>

Vasankari et al. 2018. Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31, 2018. <https://ukkinstituutti.fi/tutkimukset-ja-hankkeet/liikuntatutkimus-suomessa/liikkumattomuuden-kustannukset-suomessa>